

Cussegl da vischnaunca 2021/2024

Protocol no. 24

Seduta dils 15-09-2023

Protocol

**dalla seduta dil cussegl da vischnaunca,
venderdis, ils 15 da settember 2023, allas 18³⁰ – 21²⁰
Liug: Center Fontauna, nova sala Cuflops (*sut la halla da tennis*)**

Presidenta: Helga Probst-Linder

Actuar dil di: Paul Duff

Presents:

a) Cussegl	Armin Berther Mario Flepp Roland Cajacob Adrian Deflorin Edgar Durschei Otmar Flepp	Adrian Flepp Silvia Bucheli-Caduff Giusep Lozza Ignaz Venzin Remo Huonder Armin Manetsch
------------	--	---

<i>Perstgisas:</i>	<i>Theres Burri Gadola Ursina Murer-Fatzer (actuara)</i>	<i>Larissa Fry Schuster</i>
--------------------	--	-----------------------------

b) Suprastonza communala	René Epp Clemens Berther	Jris Lombris Wendelin Jacomet
-----------------------------	-----------------------------	----------------------------------

<i>Perstgisa:</i>	Paul Flurin Schmidt	
-------------------	---------------------	--

c) Cumissiun da gestiun	Sonia Lutz-Schmidt, presidenta Curdin Cajacob Flavio Murer	
----------------------------	--	--

d) Hosps:	Stefan Wittwer, IWB Moritz Meier, Amstein + Walter Oliver Hugli, Axpo 17 aspectaturAs	
-----------	--	--

Mortoris

Dapi la davosa seduta dil cussegl da vischnaunca ha ei dau nov mortoris;

- Helena Giger-Bearth, naschida ils 8 d'october 1933, morta ils 22 da zercladur 2023
- Verena Candinas-Schnider, naschida ils 29 d'avrel 1935, morta ils 5 da fenadur 2023
- Giusep Condrau, naschius ils 13 da december 1959, morts ils 7 da fenadur 2023
- Tresa Giger-Fry, naschida ils 21 da fevrer 1932, morta ils 29 da fenadur 2023
- Avat em. Daniel M. Schönbächler, naschius ils 31 da mars 1942, morts ils 14 d'uost 2023
- Marlen Deflorin-Rainolter, naschida ils 27 da schaner 1950, morta ils 15 d'uost 2023
- Reto Lutz-Stiefenhofer, naschius ils 14 da november 1943, morts ils 20 d'uost 2023
- Giusep Anton Simonet-Beeli, naschius ils 20 d'uost 1931, morts ils 4 da settember 2023
- Norbert Schmed-Bearth, naschius ils 2 da mars 1938, morts ils 7 da settember 2023

Naschientschas

Dapi la davosa seduta dil cussegl da vischnaunca ha ei dau quater naschientschas;

- Andrin Lombris, naschius ils 20 da zercladur 2023, fegl da Gianna e Pirmin Lombris
- Jason Monn, naschius ils 24 da fenadur 2023, fegl da Jessica e Raffael Monn
- Jorin Lozza, naschius ils 31 da fenadur 2023, fegl da Giuanna Nay e Giusep Lozza
- Giuchin Huonder, naschius ils 31 da fenadur 2023, fegl dad Ursina ed Ursin Huonder

Tractandas:

1. Amplificaziun dalla gliesta da tractandas; elecziun digl actuar dil di
2. Protocol 23-2021/2024
3. Solar Alpin Disentis: Consentiment dalla vischnaunca da Mustér a basa digl art. 71a LEn per la realisaziun d'in stabiliment fotovoltaic grond sin l'Alp Run (messadi 40-2021/2024)
4. Solar Alpin Disentis: Consentiment dalla vischnaunca da Mustér a basa digl art. 71a LEn per la realisaziun d'in stabiliment fotovoltaic grond sin l'Alp Run (messadi 41-2021/2024)
5. Ura da damondas (conform ad art. 44 dil regulativ da fatschentas)

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
La presidenta: igl actuar dil di:

Helga Probst-Linder

Paul Duff

Cussegl da vischnaunca 2021/2024

Protocol no. 24

Seduta dils 15-09-2023

1. Amplificaziun dalla gliesta da tractandas; elecziun digl actuar dil di

Muort assenza dalla protocollista Ursina Murer-Fatzer vegn Paul Duff proponius sco actuar dil di.

Decisiun:

Paul Duff vegn eligius sco actuar dil di unanimamein.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
La presidenta: igl actuar dil di:

Helga Probst-Linder

Paul Duff

Cussegl da vischnaunca 2021/2024

Protocol no. 24

Seduta dils 15-09-2023

2. Protocol 23-2021/2024

Decisiun:

Il protocol nr. 23 dalla seduta dils 21 da zercladur 2023 vegn approbaus unanimamein.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
La presidenta: igl actuar dil di:

Helga Probst-Linder

Paul Duff

3. Solar Alpin Disentis: Consentiment dalla vischnaunca da Mustér a basa digl art. 71a LEn per la realisaziun d'in stabiliment fotovoltaic grond sin l'Alp Run (messadi 40-2021/2024)

Presentaziun

Suprastonza:

Gerau Clemens Berther:

Ei ha dau gronda lavur da preparar la fatschenta che vegn presentada oz al cussegl. Il project d'in stabiliment fotovoltaic generescha taglias e lavur en vischnaunca e regiun. Impurtont ei ch'il cussegl stetti perschudentamein davos l'intenziun da promover il project. Per la populaziun ei quei in ferm segn positiv per la decisiun all'urna.

Presentaziuns firmas

Stefan Wittwer presenta la fatschenta IWB (Industriewerke Basel). Il project Alp Run ei per la firma dad energia regenerabla predestinaus cunzun per gudignar energia d'unviern. Moritz Meier dalla firma Amstein+Walter presenta la situaziun tecnica dil project. Sper la construcziun dallas meisas cun panels ei era la lingia da transport ina sfida da baghegiar. Las lingias persuerter vegnan baghegiadas ella tiara. Igl indrez per in plazzal logistic ella vischinonza dil vitg (Faltscharidas e staziun bassa dalla BD) munta ina sfida supplementara da sligiar. Transports da material vegnan fatgs cun la viafier. Naven dil plazzal logistic vegn la rauba transportada cun suga, helicopter e cun la pendiculara.

Cussegl:

En ina discussiun animonta rispundan ils specialists Wittwer e Meier damondas concernent sistem da francar las meisas, ils transports da material, durada da temps da baghegiar, la capaciad da transportar l'energia alla destinaziun. Autras damondas pertuccan igl ambient, co vegn il material digl implont reciclaus suenter 60 onns diever, tgei consequenzas ha il glatsch che sefuorma el freid?

Ella debatta d'entrada rispunda genau Clemens Berther las damondas ord il cussegl; La via d'alp Run vegn buca donnegiada entras transports da rauba. La suga naven dil plazzal ella Val Sogn Placi sin l'Alp Run surpren il transport. Ils possessurs da parcelas el territori dil plazzal collaboreschan bein cun la vischnaunca e cun las firmas che fan la lavur.

Cul cantun vegn sclariu la basa legala per eventualmein amplificar la lescha da taglia cun novs artechels. Ils contracts cun las partidas involvidas davart indemnizaziuns e servituds vegnan suttamess el decuors dils proxims meins al cussegl da vischnaunca. Quels ein sin buna via sco era ils contracts cun possessurs da schar traversar lur parcelas cun lingias. Plinavon ei da risguardar ils statuts dalla Societad sempla Alp Run.

Stuein nus dar neu la biala cuntrada per far energia per ils marcaus? In votum critic ord il cussegl dat discussiun. La natira vegn destruida per amur dallas finanzas. Ei drova ina buna ponderaziun da tala tematica. Pertgei sto tut ir aschi spert?

Gerau Clemens Berther:

Las vischnauncas dalla regiun han saviu profitar pli baul e tochen uss dils implonts dils lags da fermada. Egl avegnir ei l'energia fotovoltaica actuala. Las investiziuns portan lavur allas famiglias e fan la veta attractiva. Igl ambient vegn controllaus e l'examinaziun dalla cumpatibilitad cugl ambient atesta che l'influenza dils implonts seigi supportabla. Igl ei in dar ed in prender. Las subvenziuns dalla confederaziun camondan la spertadad dalla

decisiun. Essenzial ei l'energia digl unviern, la quala munta per 50% dapli ch'ils implonts ella Bassa genereschon duront igl unviern. Igl ei ina contribuziun per slijar la problematica dall'energia futura. Ina cumissiun a Berna sclarescha la damonda co far attractiv da retrer energia allas vischnauncas che promovon il provediment cun tals implonts per energia regenerabla.

Decisiun:

Sin fundament da sura ponderaziuns decida il cussegl da vischnaunca cun 9 gie, 3 na ed 1 abstenziun da:

- 1. conceder el senn digl art. 71a dalla lescha federala d'energia (LEn) all'ovra solara Solar Alpin Disentis il consentiment per la realisaziun d'in stabiliment fotovoltaic da gronda dimensiun sigl intschess dall'Alp Run (parcella 2548);***
- 2. suttametter sura conclus el senn dallas prescripziuns digl art. 36 al. 2 dalla constituziun communal alla votaziun all'urna.***

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
La presidenta: Igl actuar dil di:

Helga Probst-Linder

Paul Duff

Cussegl da vischnaunca 2021/2024

Protocol no. 24

Seduta dils 15-09-2023

4. Solar Alpin Disentis: Consentiment dalla vischnaunca da Mustér a basa digl art. 71a LEn per la realisaziun d'in stabiliment fotovoltaic grond sin l'Alp Magriel (messadi 41-2021/2024)

Presentaziun

Suprastonza:

President communal René Epp:

Ei va per dar all'Axpo il dretg da baghegiar in implont solar sin territori dalla vischnaunca Mustér. Da principi metta la vischnaunca ina part da siu territori a disposiziun per tal intent e vegn indemnizada persuerter. Las cundiziuns dils contracts ein menziunadas el messadi 41-2021/2024. Impurtont ei che la summa da frs. 100'000.00 p.a. entra gia cun la lubientscha da baghegiar el quen communal. Quei sa esser gia igl onn 2024 cul consentiment dil pievel all'urna ed independentamein dil termin da produenziun digl implont. Medemamein san era las Penticularas Mustér far diever dall'energia schubra. Plinavon san la vischnaunca da Mustér e las Penticularas Mustér far part al capital d'aczias dalla societad Solar Alpin Disentis.

Presentaziun Axpo

Oliver Hugi punctuescha igl interess dall'Axpo vid igl implont solar a Magriel. L'energia schubra duei remplazzar l'energia atomara egl avegnir. Il solar ei ina part che segirescha il provediment d'energia en Svizra. Il project Magriel ei interessants per producir energia duront igl unviern. Quel sa generar electricitad per 4'000 casadas. Sinergias cun indrezs dalla BD san ins trer a nez, quei ein lingias da reit e transports cun la cabina. La cuntrada vegn schurmegiada leu nua ch'ei fa basegns tenor l'examinaziun dalla cumpatibilitad cugl ambient.

Cussegl:

Il cussegl menziunescha a moda critica la pintga indemnizaziun alla vischnaunca en connex cun la grondezia dalla produenziun. Il passus dil "minus EBIT" che sminuess l'indemnizaziun considerablamein sin frs. 40'000.00 per onn duess vegnir exclud ord il contract.

Oliver Hugi Axpo:

La trasparenza d'in tal contract ei evidentata e vegn applicada tuttina per tuttas vischnauncas. L'indemnizaziun fixa vegn pagada naven dall'entschatta dil decuors dil contract. La produenziun cuora denton pér egl avegnir sin in termin nundefiniu. Cul diever digl implont sur onns vegn la produenziun degressiva. L'Axpo porta la resca digl implont e discarga la vischnaunca d'in tal.

President communal René Epp:

Ina calculaziun demuossa co la grondezia dil gudogn EBIT dalla societad Solar Alpin Disentis semida. In considerabel gudogn seresulta cun l'indemnizaziun da 15 raps per kWh e cun in factur reducius sin 6 raps ei il gudogn EBIT aunc adina positivs.

Axpo ed IBW ein partenaris da fidonza. Cusseglieras e cussegliers duein informar la populaziun dalla vischnaunca en quei senn per contonscher ina decisiun positiva per la lubientscha all'urna.

Decisiun:

Sin fundament da sura ponderaziuns decida il cussegl da vischnaunca cun 12 gie ed 1 abstenziun da;

- 1. conceder el senn digl art. 71a dalla lescha federala d'energia (LEn) all'Ovra Solara Magriel (all'Axpo Solutions AG e Pendicularas Mustér SA) il consentiment per la realisaziun d'in stabiliment fotovoltaic da gronda dimensiun sigl intschess dall'Alp Magriel (parcella 2541);**
- 2. suttametter sura conclus el senn dallas prescripziuns digl art. 36 al. 2 dalla constituziun communal alla votaziun all'urna.**

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
La presidenta: Igl actuar dil di:

Helga Probst-Linder

Paul Duff

Cussegl da vischnaunca 2021/2024

Protocol no. 24

Seduta dils 15-09-2023

5. Ura da damondas (conform ad art. 44 dil regulativ da fatschentas)

Igl ei vegniu inoltrau neginas damondas.

Communicaziuns

Geraua Jris Lombris:

La situaziun finanziaria dil Spital regional Surselva ei precara ed il spital sto pretender contribuziuns pli aultas dalla vischnaunca. Quei han ils delegai dallas vischnauncas acceptau a caschun dalla seduta d'informaziun a Glion.

La proxima seduta dil cussegl da vischnaunca ha liug mardis, ils 24 d'october 2023.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
La presidenta: Igl actuar dil di:

Helga Probst-Linder

Paul Duff

Disentis/Mustér, ils 15 da settember 2023